

Wymagania edukacyjne z geografii klasa 7

Ocena celująca:

Uczeń:

- wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy
- wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
- wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
- opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
- wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego
- ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce
- podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego
  - planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
- analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce
- ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie
- omawia problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce
- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie
- zauważa związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu
- wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych na zmiany struktury zatrudnienia
- analizuje na wybranych przykładach warunki sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję
  - ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie
- identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju
- podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej
  - ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy
- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski
  - wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie
  - wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego
    - planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie
    - projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- różni konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski
- charakteryzuje jednostki geologiczne Polski
- wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze
- wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski
- przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski
- rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski
- podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce
- opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce
- omawia ważniejsze typy jezior w Polsce
- analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej
- omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki
- omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku
- opisuje typy lasów w Polsce
- opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski
  - omawia podział administracyjny Polski

- omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy
- omawia strukturę pld i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w wybranych państwach europejskich na podstawie piramidy pld i wieku
- omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski
  - oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce
- charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce
- wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich
- omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce
- przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy
- omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach
- analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych
- omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji
- omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograf
- charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce
- porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy
- porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy
- omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej
- analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu
- opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 rok uw konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej
- wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii
- omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego
  - wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce
- określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski
- prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego
- określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski
- ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki
- analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce
- ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski
- określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach
  - przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu
- prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarcze

Ocena dobra:

Uczeń:

- oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski
- wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny
- charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy
- opisuje cechy różnych typów genetycznych gór
- charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski
- omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski
- opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej
- omawia warunki klimatyczne w Europie
- charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce
- omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce
- odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów
- wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce
- wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry
- opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry
- wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce
- określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników
  - charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku
  - omawia funkcje lasów
  - omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce
  - ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego

- omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.
  - oblicza współczynnik przyrostu naturalnego
  - podaje przyczyny różnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce
  - omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce
  - porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych
  - oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski
  - opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce
    - opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce
  - porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy
  - omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce
  - wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności
  - analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego
  - porównuje strukturę narodowościową ludności Polski ze strukturą narodowościową ludności w wybranych państwach europejskich
  - określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach
  - charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce
  - omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce
  - porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy
  - analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce
  - omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich
  - charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce
  - przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy
  - przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
  - opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce
  - omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem
  - prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy
  - wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE
    - charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska
  - wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych
    - przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
  - charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków
  - omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski
  - podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polskii
  - wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych
  - przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce
  - charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*
  - charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski
  - wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski
- wyjaśnia uwarunkowania różnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie
- analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu
  - prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu
  - prezentuje główne cechy gospodarki regionu
  - opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny
  - omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy
  - odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy
- wskazuje na mapie przebieg granic Polski
- omawia proces powstawania gór

- wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce
- wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce
- omawia zlodowacenia na obszarze Polski
- opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe
- dokonuje podziału surowców mineralnych
- podaje cechy klimatu Polski
- opisuje wody powierzchniowe Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- opisuje zjawisko powodzi
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią
- wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych
- omawia wielkość i głębokość Bałtyku
- charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata
- opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku
- omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski
- omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce
- podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody
  - charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce
  - wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich
- prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Europy i Polski po II wojnie światowej
- omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018
- omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce
- omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw
- wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku
  - wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce
  - omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce
  - podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce
  - wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce
  - określa kierunki napływu imigrantów do Polski
  - charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce
  - podaje przyczyny bezrobocia w Polsce
  - podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce
  - podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce
  - wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady
- omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich
  - opisuje warunki przyrodnicze i pozapryrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce
  - prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce
  - przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce
  - prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce
  - wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce
  - przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce
  - wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce
  - omawia cechy polskiego przemysłu
  - wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski
- omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim
  - lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne
  - opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych
  - opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przetładunków w polskich portach morskich
  - omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła
  - omawia zróżnicowanie usług w Polsce
- omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce
- omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce
- omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce
- omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych
- wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym
- wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego
- omawia czynniki rozwoju turystyki
- wymienia polskie obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO* i wskazuje je na mapie
- charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych
- rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania
- wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych
- określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym
- rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- podaje całkowitą powierzchnię Polski
- wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie
- wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski
- wyjaśnia znaczenie terminu *rzeźba polodowcowa (glacjalna)*
- wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski
- wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie
- wyjaśnia znaczenie terminów: *ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny*
- wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego
- podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski
- wymienia elementy klimatu
- wyjaśnia znaczenie terminu *średnia dobowa temperatura powietrza*
- wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce
- określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce
- wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski
- wymienia przyczyny powodzi w Polsce
  - określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego
  - wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny
  - omawia linię brzegową Bałtyku
- podaje główne cechy fizyczne
- wymienia różne rodzaje lasów w Polsce
- wymienia formy ochrony przyrody w Polsce
- wskazuje parki narodowe na mapie Polski
  - wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską
  - wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolicy
  - wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie
  - wyjaśnia znaczenie terminów: *piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia*
- wyjaśnia znaczenie terminu *gęstość zaludnienia*
- wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce
- wymienia przyczyny migracji wewnętrznych i
- wymienia główne skupiska Polonii
- wymienia mniejszości narodowe w Polsce
- wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe
- wymienia funkcje miast
- wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich
- wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast
  - wymienia funkcje rolnictwa
- wymienia przyrodnicze i pozapryrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce
- wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce
- wymienia główne uprawy w Polsce
- wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: *chów, pogłowie*
- wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce
- wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich
- wymienia funkcje przemysłu
- wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej
- wymienia źródła energii
- wymienia typy elektrowni
- wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce
  - wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego
  - podaje przyczyny kwaśnych opadów
  - podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce
  - wyjaśnia znaczenie terminu *komunikacja*
  - wyróżnia rodzaje transportu w Polsce
  - wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze

- wyróżnia rodzaje łączności
- wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski
- wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie
- wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski
- wyjaśnia znaczenie terminu *region*
- wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski
wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony
- wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu
- wyjaśnia znaczenie terminu *mała ojczyzna*
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny
- przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie
- wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny